

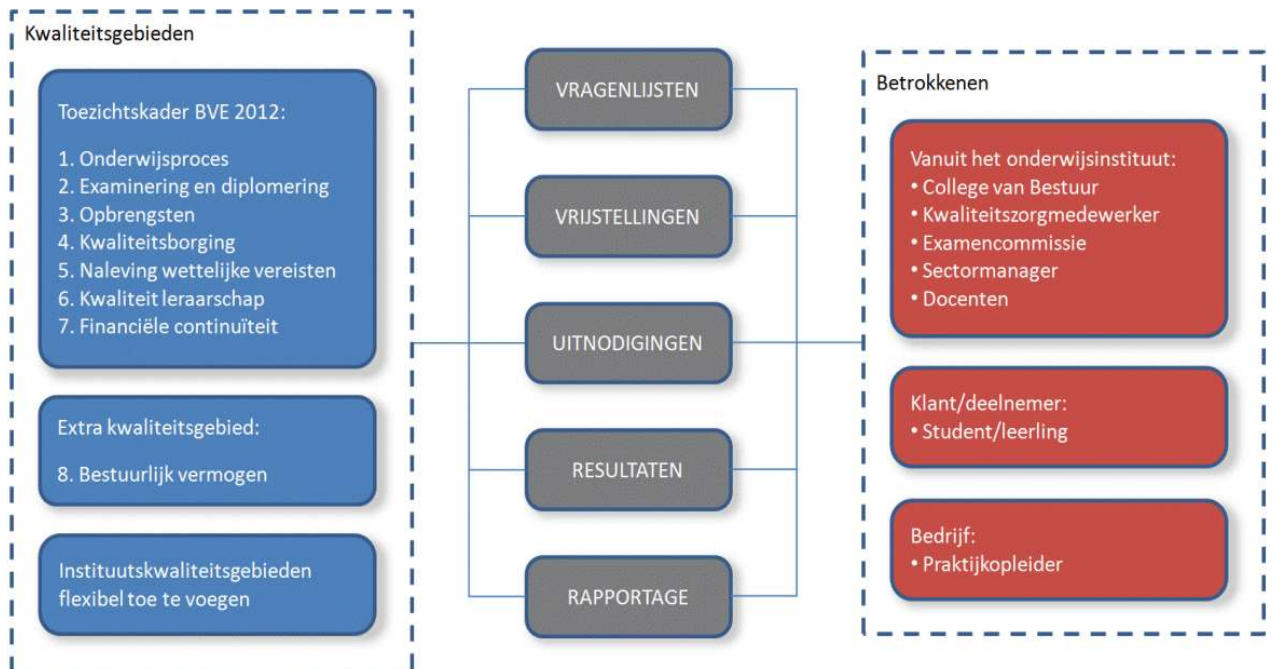
Handleiding gebruik landelijke Sportexamens Angerenstein V2

Inleiding

Uit ervaring van gebruikers van de landelijke examenproducten blijkt dat niet altijd duidelijk is wat er nog geregeld moet worden door de opleiding of het ROC zelf. Deze handleiding moet hier duidelijkheid over verschaffen. Als uitgangspunt is het toezichtskader en de standaarden genomen. Aangezien deze aan verandering onderhevig zijn, dient deze handleiding gezien te worden als een groeidocument. Ook in de toekomst zullen zich nog situaties voordoen die om verduidelijking vragen. Dit kan dan toegevoegd worden aan dit document.

Toezichtskader en standaarden

Om de kwaliteit van het MBO-onderwijs te garanderen en te borgen is er een toezichtskader met diverse standaarden ontwikkeld.

De landelijke examenproducten hebben betrekking op het 2^e gebied van het toezichtskader, namelijk examinering en diplomering.

Voor dit kwaliteitsgebied zijn de volgende standaarden ontwikkeld:

Standaard 1: Het exameninstrumentarium sluit aan op de uitstroomeisen en voldoet aan toetstechnische eisen.

Indicator 1.1: Onderscheid tussen ontwikkelingsgerichte toetsen en examinering

1.2: Dekking van het kwalificatiedossier

1.3: Cesuur

1.4: Beoordelingswijze

1.5: transparantie

Standaard 2: De examenprocessen van afname en beoordeling zijn deugdelijk.

Indicator 2.1: Authentieke afname

2.2: Betrouwbaar

Standaard 3: De diplomering is deugdelijk.

Indicator 3.1: Besluitvorming diplomering
3.2: Verantwoordelijkheid examencommissie

GEBIED 2: EXAMINERING EN DIPLOMERING	
2.1 Exameninstrumentarium*	2.1.1 Onderscheid tussen ontwikkelgerichte toetsen en examinering
	2.1.2 Dekking van het kwalificatiedossier (n.e.)
	2.1.3 Cesuur
	2.1.4 Beoordeling
	2.1.5 Transparantie
2.2 Afname en beoordeling*	2.2.1 Authentieke afname
	2.2.2 Betrouwbaarheid
2.3 Diplomering*	2.3.1 Besluitvorming diplomering
	2.3.2 Verantwoordelijkheid examencommissie

Driejaarlijks onderzoek naar exameninstrumentarium en examendiensten

Indien een examenleverancier 10 of meer afnemers heeft, brengt de inspectie driejaarlijks een bezoek aan de leverancier. Dit bezoek betreft een onderzoek of de examenproducten voldoen aan de eerste twee standaarden. Het accent ligt op de indicatoren 2 tot en met 5 van de eerste standaard.

De verantwoordelijkheid

In een overzicht laten we zien wat de verantwoordelijkheid van de examenleverancier is en wat die van het ROC.

Standaarden, indicatoren	Examenleverancier	ROC, opleiding
Ontwikkelingsgericht - kwalificerend		X
Dekkingsgraad	X	
Cesuur	X	
Beoordelingswijze	X	
Transparantie	X	(X)
Authentieke afname		X
Betrouwbaarheid		X
Besluitvorming diplomering		X
Verantwoordelijkheid examencommissie		X

Ontwikkelingsgericht en kwalificerend

In een onderwijs en examenregeling zal elke opleiding duidelijk moeten maken hoe de toetsing en examinering er in zijn totaliteit uitziet. Meestal gebeurt dit in vorm van examenplannen die per kerntaak zijn vormgegeven. Daarin wordt het ontwikkelingsgerichte en kwalificerende deel duidelijk.

Dekkingsgraad, cesuur en beoordelingswijze

Dit is de verantwoordelijkheid van de examenleverancier. In de steekproef van de inspectie is naar deze indicatoren gekeken en deze zijn voldoende bevonden. Op grond van de feedback n.a.v. het inspectiebezoek willen we de beoordelingswijze extra onder de aandacht brengen. De indicator 'beoordelingswijze' stelt expliciet dat in geval van een onvoldoende beoordeling op een van de beoordelingsaspecten er een toelichting gegeven moet worden door de beoordelaar(s). Bovendien is het aan te bevelen om het verantwoordingsgesprek te protocolleren. Dit kan door gebruik te maken van het STARR-formulier. Dit formulier is als bijlage toegevoegd aan de PvB's. Aan de hand van dit formulier wordt systematisch de situatie, de uitgevoerde taken, de verrichtte acties of handelingen, het resultaat en de reflectie genoteerd.

Gebruik de WACKER-methode

Voor de beoordeling van met name de praktijk is de WACKER-methode aan te bevelen. Ook deze methode zal in de volgende versie van de PvB's als bijlage worden opgenomen.

Waarnemen:

Bij waarnemen gaat het vooral om het observeren van en luisteren naar de student. Je let specifiek op waarneembare gedragingen die passen bij de competentie.

Aantekeningen maken:

Je maakt aantekeningen van dat wat je waarneemt. Het is belangrijk om de aantekeningen in steekwoorden te noteren, omdat je anders de kans loopt te veel bezig te zijn met het maken van aantekeningen en te weinig kunt zien.

Classificeren:

Je plaatst het waargenomen gedrag in beoordelingsschalen. Dit doe je niet tijdens de uitvoering van de opdracht, omdat het steeds moeten kiezen en zoeken van de juiste plaats in de beoordelingsschalen te veel de aandacht van de observatie zou afleiden.

Kwantificeren:

Je geeft per schaal een kwantitatieve beoordeling door bijvoorbeeld een 1, 2, 3, of 4 te omcirkelen. Je gebruikt hierbij de gemaakte aantekeningen. De 'norm' is opgenomen in de omschrijvingen, de moeilijkheidsgraad en het niveau van de opdracht.

Evalueren:

Je bespreekt met de andere assessor de verschillende waarnemingen en hoe de schalen ingevuld zijn. Je komt daarbij in onderling overleg tot een waardering.

Rapporteren:

De assessoren schrijven voor elke student een rapport met de kwantitatieve beoordelingen en per competentie de belangrijkste waarnemingen. Ook geef je een eindbeoordeling over de competenties die aan de orde zijn (de uitgevoerde opdracht). Je bespreekt het rapport met de student. Je vertelt de student per opdracht de resultaten en licht deze toe. De student heeft geen invloed op het eindoordeel. Er is immers sprake van een kwalificerende beoordeling.

Transparantie

De ontwikkelde PvB's hebben het karakter van een kadertoets. Een dergelijke toets geeft duidelijke richtlijnen waaraan een opdracht moet voldoen, maar biedt daarnaast aan opleidingen de ruimte om tot een concrete invulling te komen. In die zin is de transparantie een gedeelde verantwoordelijkheid. Bij de PvB van kerntaak 1 (niveau 3) worden richtlijnen geformuleerd ten aanzien van:

- het doel van de lessenreeks;
- de omvang van de lessenreeks (4 lessen/trainingen);
- de duur van één bijeenkomst (minimaal 30 minuten);
- de grootte en aard van de groep (minimaal 6 deelnemers).

De opleiding moet borgen dat de uiteindelijke opdracht voor alle studenten gelijkwaardig is. In een aantal gevallen zal de context nader toegelicht moeten worden.

Bij de PvB van kerntaak 5 trainer/coach zal dit vrijwel zeker het geval zijn. De PvB is zodanig geformuleerd dat deze toepasbaar is voor zowel buitensport, fitness, tennis als voetbal en zwemmen.

Herkansingen

Tot de transparantie kan ook het aantal herkansingen gerekend worden. In de PvB's wordt duidelijk aangegeven wanneer een onderdeel niet behaald is. Op dat moment die de student te herkansen. De manier waarop dit gebeurt (geheel nieuwe opdracht, aangepaste opdracht, aanvullende bewijslast) dient vastgelegd te worden door de opleiding. Dit geldt ook voor het aantal herkansingen waar de student recht op heeft. De WEB zegt hier niet iets concreets over. Het merendeel van de opleidingen geeft de student het recht op twee herkansingen binnen de reguliere opleidingstijd. In een onderwijs en examenregeling zal elke opleiding dus duidelijk moeten maken hoe en wanneer herkansingen mogelijk zijn.

Begin en einde van de PvB

Het is belangrijk om aan de student duidelijk te maken in welke periode de PvB afgenomen wordt. Het duidelijk stellen van een start- en einddatum draagt bij aan de transparantie. In de landelijke examenproducten is steeds als richtlijn een doorlooptijd aangegeven. Het is aan de opleiding om deze doorlooptijd te concretiseren.

Authentieke afname

Dit is de verantwoordelijkheid van de opleiding. De afname dient geheel of gedeeltelijk plaats te vinden binnen de reële beroepspraktijk. De letterlijke tekst luidt: "Onderdelen van het examen vinden in de reële beroepspraktijk plaats." Bovendien dient het beroepenveld betrokken te zijn bij de beoordeling.

Betrouwbaarheid

De opleiding dient te garanderen dat de beoordeling betrouwbaar gebeurt. Hierbij gaat het om een objectieve, deskundige en onafhankelijke beoordeling. De opleiding zal aannemelijk moeten maken dat de beoordelaars deskundig zijn. De objectiviteit wordt vergroot door gebruik te maken van meerdere beoordelaars. De opleiding dient duidelijk te maken in welke mate voldaan wordt aan het vierogen principe. Het vierogen principe heeft niet alleen betrekking op meerdere beoordelaars, maar ook op een beoordeling vanuit meerdere perspectieven. Hiermee wordt bedoeld vanuit het perspectief van de opleiding en vanuit het perspectief van het werkveld (zie ook authentieke afname).

De (wettelijke) richtlijnen zijn op dit punt niet heel concreet. In de brochure "Kwalificerend beoordelaar BPV" van Calibris wordt aangegeven dat het wenselijk is dat de beoordelaar geen begeleidingsrelatie heeft met de student. Ook op het punt van de deskundigheid zijn er geen duidelijke richtlijnen. De opleiding zal aannemelijk moeten maken dat er op een verantwoorde (PDCA-achtig) wijze invulling wordt gegeven aan de objectiviteit, deskundigheid en onafhankelijkheid van de beoordelingen.

De letterlijke tekst luidt: “Er is sprake van een deskundige beoordeling van studenten gericht op het vakinhoudelijk correct beoordelen van de vereiste kennis, houding en vaardigheden van de student.”

Besluitvorming diplomering

De examencommissie dient heldere procedures te hebben op grond waarvan besluitvorming ten aanzien van diplomering gebeurt. De examencommissie dient deugdelijke besluiten te nemen op grond van de oordelen op de examenonderdelen en dient op basis van registratie de besluitvorming te verantwoorden.

Verantwoordelijkheid examencommissie

De letterlijke tekst luidt: “De examencommissie vergewist zich met gepaste grondigheid en frequentie van de kwaliteit van het exameninstrumentarium, de afname, de beoordeling, de besluitvorming betreffende de diplomering en van de deskundigheid van bij de examinering betrokken personen.”

Dit betekent onder andere dat, ondanks dat de landelijke examenproducten door een eigen vaststellingcommissie zijn vastgesteld, dit eveneens dient te gebeuren door een door een vaststellingscommissie van de eigen opleiding. Deze vaststellingscommissie dient door de betreffende examencommissie aangesteld te zijn.

Daarnaast dienen er op grond van deze indicator onder andere resultatenanalyses, deelnemerevaluaties en controles op de uitvoering en beoordeling gehouden te worden. Eventuele verbeteracties dienen vastgelegd te worden.